

Besluitformulier

Team Ontwikkeling Leefomgeving

Zaaknummer : 2960223 Datum : 25 augustus 2022	Opsteller : G.J. Faken – Oudekerk
Onderwerp: Ontwerp Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022	
Besluit: 1. De ontwerp 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' vast te stellen; 2. Deze beleidsregel voor inspraak voor een periode van zes weken van 15 september tot en met 26 oktober 2022 ter inzage te leggen, op grond van de inspraakverordening Alphen aan den Rijn 2016; 3. De 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' definitief vast te stellen, indien geen inspraakreacties worden ingediend. 4. Te bepalen dat de 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' de dag na bekendmaking in werking treedt.	

Publiekssamenvatting

Onze gemeente kent bijna 300 Rijks- en gemeentelijke monumenten. Met de vaststelling van het bestemmingsplan en de beheersverordening Cultuurhistorie zijn daar bijna 200 monumentale bouwwerken bij gekomen (cultuurhistorische waardevolle bouwwerken met een zeer hoge cultuurhistorische waardering). Hierbij geldt dat het reguliere onderhoud vergunningvrij is. Voor alle overige werkzaamheden (van grotere aard), die verricht worden aan of op het bouwwerk dat vanuit cultuurhistorie waarde heeft, is een omgevingsvergunning nodig. Dit houdt in dat het plaatsen van zonnepanelen op Rijks- en gemeentelijke monumenten en op monumentale bouwwerken vergunningplichtig is.

In de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning die (mede) ziet op cultuurhistorische aspecten wordt bekeken of de cultuurhistorische waarden met de werkzaamheden wordt aangetast. Indien gewenst kunnen initiatiefnemers voor een beoordeling voorafgaand aan deze formele procedure de plannen voorleggen aan het gemeentelijke Erfgoedloket. In de praktijk wordt hier veelvuldig gebruik van gemaakt. Hierbij zitten veel vragen over de voorwaarden tot het plaatsen van zonnepanelen op monumenten of monumentale bouwwerken.

De 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' beoogt daarom om een eenduidig en begrijpelijk kader aan inwoners en eigenaren te bieden én criteria die voor toetsing en vergunningverlening eenvoudig en efficiënt toe te passen zijn.

Het beleid schept veel ruimte voor zonnepanelen op monumenten. Dit is een bewuste keuze van de gemeente vanuit duurzaamheidsambities. De voorwaarden zoals vastgelegd in de beleidsregel zijn tegelijkertijd opgesteld om de monumentale beeldkwaliteit te waarborgen. Vanwege het relatief tijdelijke en reversibele karakter van de zonnepanelen is immers vooral de visuele impact ervan maatgevend.

De toetsing door het bevoegd gezag (burgemeester en wethouders) en de advisering door een door het bevoegd gezag aan te wijzen deskundige inzake cultuurhistorie blijft, binnen deze criteria, echter altijd maatwerk.

Inleiding

De praktijk wijst uit dat veel vragen gericht aan het gemeentelijke Erfgoedloket zien op vragen over de voorwaarden tot het plaatsen van zonnepanelen op monumenten of monumentale bouwwerken. Met dit beleid wordt aan deze vragen tegemoet gekomen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' beoogt een eenduidig en begrijpelijk kader aan inwoners en eigenaren van monumenten en monumentale bouwwerken te bieden én criteria die voor toetsing en vergunningverlening eenvoudig en efficiënt toe te passen zijn.

Kader

- [Cultuurhistorische waardenkaart](#);
- Aanwijzingen tot Rijks- en gemeentelijke monumenten;
- Advieslijn voor zonnepanelen op rijksmonumenten, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2020);
- Vaststelling bestemmingsplan Cultuurhistorie (387823) en beheersverordening Cultuurhistorie (387826)
- Erfgoedwet;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Besluit omgevingsrecht;
- Inspraakverordening Alphen aan den Rijn 2016.

Argumenten

Vragen vanuit praktijk: voorwaarden zonnepanelen op monumenten / monumentale bouwwerken?
Onze gemeente kent bijna 300 Rijks- en gemeentelijke monumenten. Met de vaststelling van het bestemmingsplan en de beheersverordening Cultuurhistorie zijn daar bijna 200 monumentale bouwwerken bij gekomen (cultuurhistorische waardevolle bouwwerken met een zeer hoge cultuurhistorische waardering). Hierbij geldt dat het reguliere onderhoud vergunningvrij is. Het plaatsen van zonnepanelen op Rijks- en gemeentelijke monumenten en op monumentale bouwwerken is vergunningplichtig.

In de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning voor het plaatsen van zonnepanelen wordt bekeken of de cultuurhistorische waarden met de werkzaamheden wordt aangetast. Indien gewenst kunnen initiatiefnemers voor een beoordeling voorafgaand aan deze formele procedure de plannen ten aanzien van zonnepanelen voorleggen aan het gemeentelijke Erfgoedloket. In de praktijk wordt hier veelvuldig gebruik van gemaakt met vooral vragen over de voorwaarden tot het plaatsen van zonnepanelen op monumenten of monumentale bouwwerken.

Eenduidig en begrijpelijk kader

De beleidsregel beoogt om een eenduidig en begrijpelijk kader aan inwoners en eigenaren te bieden en criteria die voor toetsing en vergunningverlening eenvoudig en efficiënt toe te passen zijn. Hierbij geldt verder dat bij aanvragen voor een omgevingsvergunning, dus ook voor zonnepanelen, een advies van een door het bevoegd gezag aan te wijzen deskundige inzake cultuurhistorie wordt gevraagd. De beleidsregel is hierbij het uitgangspunt.

Voorwaarden tot waarborgen monumentale beeldkwaliteit

Vanwege het relatief tijdelijke en reversibele karakter van de zonnepanelen is vooral de visuele impact ervan maatgevend. De voorwaarden zijn opgesteld om de monumentale beeldkwaliteit te waarborgen.

Burgemeester en wethouders beoordelen aanvragen voor het plaatsen van zonnepanelen op beschermde monumenten en monumentale bouwwerken aan de hand van de criteria genoemd in de artikelen 4 tot en met 8. Deze artikelen regelen dat plaatsing alleen mogelijk is zonder blijvende schade, dat onderliggende dakbedekking gehandhaafd blijft en plaatsing primair uit het zicht vanaf de openbare weg gebeurt. Plaatsing van de zonnepanelen in het zicht van de openbare weg is echter ook mogelijk. Hiervoor gelden aanvullende voorwaarden. Afwijken van het beleid is incidenteel mogelijk, in het geval van bijzondere ontwerpen en bij de innovatie van de verduurzaming van monumenten of monumentale bouwwerken.

Advieslijn voor zonnepanelen op rijksmonumenten, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2020)

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) hanteert sinds 2020 een advieslijn voor zonnepanelen op rijksmonumenten. De inhoud van de advieslijn is mede bepalend geweest voor het gemeentelijk beleid. Bij toetsing zal de gemeente de advieslijn zoveel mogelijk volgen. Dat geldt met name voor gebouwen met een bijzondere dakbedekking, bijzondere ligging en bijzondere complexen.

Advies Erfgoedcommissie van Stichting Dorp, Stad en Land

Er is over het beleid advies van de Centrale Erfgoedcommissie van Stichting Dorp, Stad en Land ingewonnen. De reactie van de Erfgoedcommissie is kort samengevat als volgt. Het beleid voor zonnepanelen op monumenten en monumentale bouwwerken is een heel helder beleid, dat bovendien eenvoudig te begrijpen is. Er zijn ook varianten (bij andere gemeenten) in omloop die ingewikkeld zijn door allerlei criteria die niet altijd even goed toepasbaar zijn in de praktijk. Complimenten voor de keuze om het zo helder en beknopt op twee bladzijden te verwoorden. Het beleid schept veel ruimte voor zonnepanelen op monumenten. Dit is een bewuste keuze van de gemeente vanuit duurzaamheidsambities. De schoonheid van erfgoed wordt echter wel aangetast door zichtbare zonnepanelen toe te staan. Daarom adviseert de commissie om tijdelijke vergunningen te verstrekken voor een periode van 15 jaar.

Reactie op het advies

Waardering wordt uitgesproken voor het advies van de Erfgoedcommissie.

Zonnepanelen hebben echter tegenwoordig gemiddeld een langere levensduur dan slechts 15 jaar. Vanwege het relatief tijdelijke en reversibele karakter van de zonnepanelen is vooral de visuele impact ervan maatgevend. De voorwaarden zijn opgesteld om de monumentale beeldkwaliteit te waarborgen. Zonnepanelen in het algemeen zijn toegestaan indien ze voldoen aan de kwalitatieve voorwaarden, zoals het reversibel plaatsen.

Na de inwerkingtreding van de beleidsregel worden de aanvragen gemonitord en na 2 jaar evalueren we het effect van de beleidsregel. Bijstelling van het beleid is hierbij mogelijk.

Duurzaamheid

De richtlijnen in deze beleidsregel beogen om, met respect voor de historische kwaliteiten van de kernen binnen de gemeente Alphen aan den Rijn, zo stevig mogelijk invulling te geven aan de doelstellingen van de routekaart 'Verduurzaming monumenten' die onderdeel is van het Klimaatakkoord.

Participatie en communicatie

De beleidsregel is intern integraal afgestemd met de betrokken teams (Vergunningen en toezicht en inspectie). Er is tevens advies van de Centrale Erfgoedcommissie van Stichting Dorp, Stad en Land ingewonnen. De ontwerp beleidsregel wordt voor inspraak ter inzage gelegd.

Financiële consequenties

De 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' heeft geen zelfstandige financiële consequenties.

Realisatie

Na vaststelling van de ontwerp 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022' wordt deze voor inspraak voor een periode van zes weken ter inzage gelegd, op grond van de inspraakverordening Alphen aan den Rijn 2016. Daarna worden eventuele inspraakreacties verwerkt in een Nota van beantwoording inspraakreacties en wordt deze samen met de definitieve beleidsregel ter vaststelling aangeboden aan het college. Bij geen inspraakreacties, treedt de beleidsregel na de terinzagelegging in werking na bekendmaking hiervan.

Na de inwerkingtreding monitoren we de aanvragen en na 2 jaar evalueren we het effect van de beleidsregel.

Bijlage(n):

- Ontwerp 'Beleidsregel zonne-energie voor beschermde monumenten en monumentale bouwwerken in de gemeente Alphen aan den Rijn 2022', met bijbehorende bijlagen.